

EXPOSICIÓN DE MÚSICA
EN GALEGO
DO SÉCULO XXI

CAN
TÁ
GALE
GO

*mola
en*

CantáMOLA en galego (2000-2020)

Exposición sobre a música en galego do século XXI

A música cantada é unha ferramenta fundamental para vivirmos en galego, mais tamén para enriquecer a lingua que usamos ou até para achegarnos a ela e empezar a aprender. Ademais, un dos indicadores da vitalidade dunha lingua é a súa utilidade como expresión da creatividade; consonte isto a lingua galega está moi presente tanto nas creacións que se fan en Pontevedra como nas que se fan no noso país. A música en galego tamén gusta e atopa público alén das nosas fronteiras porque, de todas as artes, quizais a música sexa a linguaxe máis universal. Porén, non é doado atopar canles onde termos unha panorámica completa que nos permita coñecer e escoller, cando en galego hai música de diferentes estilos e ritmos, para todos os gustos.

Por todo isto, o Concello de Pontevedra desde Normalización Lingüística, puxo en marcha a primeira exposición que percorre o panorama musical en galego dentro e fóra de Pontevedra nas dúas primeiras décadas deste século. Con formato multimedia, a mostra busca conectar a inmensa variedade de estilos musicais con cadanseu público, especialmente co mozo. Para iso, creáronse vinte e dous paneis con información visual e gráfica, listaxes de reprodución en Spotify e Youtube, unha unidade didáctica dirixida ao ensino secundario e un catálogo; estes dous últimos están na Rede para descarga libre e mais editados en papel. Coidouse o deseño, a exquisita selección de contidos e os formatos escollidos: lonas de doada montaxe e transporte para espazos pechados e un lucido formato xigante para espazos grandes e para a rúa.

Obxectivos xerais

- Compilar unha panorámica xeral da música creada en galego nos primeiros vinte anos do século XXI
- Mostrar a presenza da lingua nas iniciativas musicais en Pontevedra
- Facer visible e accesible a enorme variedade de música actual que se vén facendo en galego nos últimos anos
- Rachar cos prexuízos que consideran que a lingua galega non se usa en contextos modernos, innovadores e de interese para a mocidade
- Dinamizar o consumo de música feita en lingua galega

Obxectivos específicos

- Achegar a mocidade á música en galego
- Facilitar recursos e ferramentas para integrar a música en galego nas aulas
- Ofrecer cancións e distintos estilos musicais como recurso lingüístico para quen xa fala galego, para quen quere falar máis e para quen quere aprendelo
- Visibilizar a presenza da lingua galega no contexto urbano de Pontevedra

A quen se dirixe:

A mostra diríxese a todas aquelas persoas que gusten de escoitar música en xeral e, particularmente, a quen busca recursos para mellorar, activar ou aprender a nosa lingua; de maneira especial á xente nova.

O público específico é a mocidade, ao ser o elemento central para ampliar o número de galegofalantes, pensouse nun material que fose útil para os centros de ensino; de aí a estética dos materiais, a organización de contidos e os soportes escollidos.

Recursos que ofrece CantáMOLA

A exposición componse dos seguintes elementos:

- Unha **listaxe de reprodución** en Spotify con 291 temas <https://ponte.gal/musica-cantamola> (a ligazón está dispoñible nos anexos).
- Unha **canle de Youtube** con 77 vídeos que mostran tendencias variadas
- <https://ponte.gal/youtube-cantamola> (a ligazón está dispoñible nos anexos).
- Catorce **paneis xerais** sobre o panorama musical en galego nas dúas primeiras décadas do século XXI, tendo en conta os diversos estilos. A selección das listaxes e dos contidos da parte xeral foron creados polo crítico musical Pepe Cunha.
- Oito **paneis locais**, centrados nas iniciativas, recursos e oferta de música no concello de Pontevedra. Os contidos foron creados pola xornalista Teresa Cuíñas.
- Unha **unidade didáctica** creada pola escritora e filóloga Rosalía Fernández Rial e recomendada para secundaria: <https://ponte.gal/expo-cantamola> (a ligazón está dispoñible nos anexos).
- Un **catálogo** da exposición deseñado por Capicúa, tamén responsable do deseño da exposición. <https://ponte.gal/expo-cantamola> (a ligazón está dispoñible nos anexos).

Formatos

Itinerante. A mostra concibiuse para a súa itinerancia por centros de ensino e outros espazos públicos; de aí que se deseñase en paneis en formato transportable e de fácil montaxe: 14 lonas de 200x100 cm montadas en cadanseu soporte tipo *roll up* para a parte xeral e unha estrutura tipo display-biombo con 4 seccións pregables en vertical e con 8 mini-paneis de información (60x90 cm cada un; en total 250x190 cm) para a parte centrada nos espazos pontevedreses. A información dos paneis complétase coas listaxes de reprodución e coa unidade didáctica.

Xigante. A inauguración da mostra realizouse en formato xigante, en seis cubos de 1mx1mx2,20m. Púidose visitar na céntrica praza de Ourense durante o mes de maio de 2021. Paralelamente, organizáronse tres visitas guiadas polos comisarios Pepe Cunha e Teresa Cuíñas.

Na Rede. Todos os compoñentes da mostra están dispoñibles na Rede, para o seu uso de balde.

Contidos dos paneis

Panel 1. INTRODUCCIÓN. Co século XXI e a chegada de Internet e as facilidades de gravación e difusión, a música cantada en galego abriuse a estilos musicais que antes non empregaba.

Panel 2. SER UNHA MESMA – CANCIÓN DE AUTORÍA. Propostas con selo de seu, onde a figura da vocalista-compositora é máis protagonista.

Paneis 3 e 4. POP-ROCK. Dentro do pop-rock as bandas son moitas; unhas máis orixinais ou alternativas e outras máis clásicas, pero todas enchidas da electricidade das guitarras, o baixo e a batería marcando o ritmo...

Panel 5. MÚSICAS URBANAS, ELECTRÓNICA, EXPERIMENTACIÓN. Sons argallados coas posibilidades das computadoras, sintetizadores e outros trebellos.

Panel 6. RAP / HIP HOP. Se pensamos na palabra, en mensaxes e discursos con rima, en retórica, coincidiremos en que o rap é o recurso estilístico por excelencia. En galego tamén.

Paneis 7 e 8. Máis TRADI... ou menos TRADI. Con artistas ás veces máis fieis á tradición e outras a darlle unha volta, o noso país é referente en música tradicional, de seu, propia.

Panel 9. SE ISTO NON SE AMAÑA, CAÑA, CAÑA, CAÑA. Letras con compromiso político e crítica social unida ao punk, rock duro, metal, heavy...

Panel 10. MESTIZAXE / RITMOS DO MUNDO. Os máis habituais pop e rock fúndense con ritmos xurdidos noutras parte do mundo: ska, funk, disco, cumbia, reggae, kletzmer...

Panel 11. INFANTIL E FAMILIAR. Un feixe de proxectos para cantarmos letras divertidas e sensibles en familia sen descoidar a calidade e diversidade musical.

Panel 12. XUNTAS E REVOLTAS. E HUMOR. Os discos recompilatorios e tributos son outra fonte de cancións en galego e o humor tamén está presente en varias propostas.

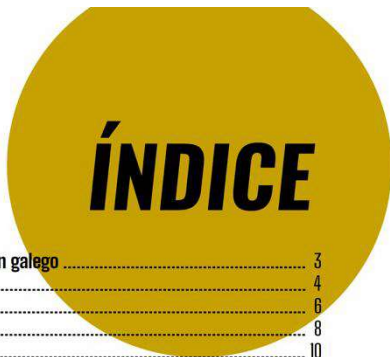
Panel 13. SINGULARES / ÁS VECES. Non podemos esquecer traballos puntuais ou particulares e as artistas que de cando en vez gravan na nosa lingua.

Panel 14. CONCLUSIÓN E RECURSOS. Para animar a consumir máis música en galego e propoñemos lugares de encontro para atopala.

Paneis centrados en Pontevedra. Compilan recursos do Concello (de formación e de práctica) á disposición da cidadanía e un sumario dos eventos culturais (de iniciativa

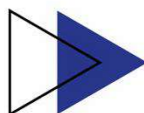
pública e privada) máis importantes que se celebran no municipio e que teñen na música popular contemporánea un dos seus eixos.

Catálogo da exposición

EXPOSICIÓN parte I: cantáMOLA en galego	3
Introdución	4
Ser unha mesma. Canción de autoría	6
Pop-Rock I	8
Pop-Rock II	10
Músicas urbanas, electrónica, experimentación	12
Rap, hip-hop	14
Máis tradi	16
... ou menos tradi	18
Se isto non se amaña, caña, caña, caña. Letras comprometidas e sons duros	20
Mestizaxe. Ritmos do mundo	22
Infantil e familiar	24
Xuntas e revoltas	26
O humor	27
Singulares. Ás veces	28
Conclusión e recursos	30

EXPOSICIÓN parte II: Como soa o século XXI en Pontevedra	33
Introdución	34
Escenario Pontevedra	35
Galego Rock	36
Surfing the Lérez	37
Cabos Soltos	38
Xeración Sónica	39
Local de Música	40
UNIDADE DIDÁCTICA	43

Onde estivo ata o momento:

O formato xigante:

- Mes de maio de 2021: estrea da exposición na rúa, na céntrica praza de Ourense de Pontevedra. Houbo tres visitas guiadas por Pepe Cunha.
- Novembro de 2021: Culturgal, no vestíbulo do Pazo da Cultura
- Desde o 29 de novembro de 2021 ata o 31 de xaneiro de 2022: na avenida de Alexandre Bóveda, zona de acceso ao Pazo da Cultura, recinto feiral e á zona da xunqueira, con varios centros de ensino infantil, primario, secundario, ciclos formativos, escola de idiomas e campus universitario.

O formato itinerante:

- Setembro de 2021 : Encontro profesional das músicas galega e portuguesa Músicas do Miño (MUMI)
- Actualmente en itinerancia polos centros de ensino do concello de Pontevedra.
- Está prevista a itinerancia fóra do concello de Pontevedra. A partir do verán poderá visitarse en concellos, centros de ensino e outras entidades que xa solicitaron a mostra en préstamo.

A mostra, pódese solicitar en préstamo no Servizo de Normalización Lingüística do Concello de Pontevedra.

Avaliación

A necesidade e a utilidade de materiais deste tipo e de poñer en valor as creacións feitas na nosa lingua quedan demostradas na listaxe de solicitudes pendentes de atender para o préstamo da exposición; sobre todo chegan desde centros de ensino e concellos.

Os medios de comunicación tamén recolleron a iniciativa; hai algúns exemplos recollidos nos arquivos anexos ao proxecto. Ademais, mostra foi finalista nos Premios Martín Códax da Música do ano 2021 no apartado Organistrum-Espazos de Comunicación Musical.